

Alliansens arbetslinje

lyckade

Att arbetslösheten inte minskar, att diverse arbetsmarknadsprogram inte gör att fler får arbete, det är inte tecken på något misslyckande. Långt därifrån.

Text: Tobias Davidsson | Illustration: Max Gustafson | [Prenumerera](#) | Artikel i [SocialPolitik nr 1 2014](#)

Inte sällan hör man att den borgerliga alliansens arbetslinje varit misslyckad. De argument som saluförs handlar antingen om att arbetslösheten inte har minskat sedan 2006 eller att alliansen har gömt undan arbetslösa i diverse arbetsmarknadsprogram, precis vad de själva anklagade Socialdemokraterna för.

Genom att kritisera arbetslinjens resultat på grundval av att den inte lett till att fler arbetar väljer man att samtidigt okritiskt anamma alliansens problemformulering och språkbruk. Det är som att säga att alliansens intention var god, men att den misslyckats.

Men alliansens arbetslinje handlar inte, åtminstone inte i första hand, om att minska arbetslösheten. Vad den går ut på är snarare att öka de ekonomiska skillnaderna på två fronter. Först och främst mellan de som arbetar och de som inte arbetar. Omsatt i politik har detta tagit sig uttryck i jobbskatteavdrag för de som arbetar samt i att göra såväl tillträdet till som villkoren inom bidrags- och socialförsäkringssfären strängare. Det andra syftet är att öka inkomstskillnaden inom den grupp som arbetar.

Alliansen gick 2006 till val på att "bryta utanförskapet". Samhället delades in i de som var i utanförskap och de som var i innanförskap. Enligt alliansens uppfinningsrika (och enligt

många ohederliga) beräkningar befann sig en och en halv miljon människor i utanförskap. Siffran kom de fram till genom att klumpa ihop alla som under kortare eller längre tid uppburit försörjning från allmänna försäkrings- och bidragssystem. Hade du med andra ord varit hemma förkyld från jobbet i en vecka räknades du in i utanförskapet. På så sätt kunde det skyddsnät vi tillsammans byggt upp i syfte att trygga försörjningen, även i tider när vi av olika anledningar inte kan lönearbeta, benämnas för utanförskap. Rimligare vore att kalla ett sådant system för innanförskap.

I debatten kom utanförskap entydigt att betyda att befinna sig på fel sida lönearbetet och att vara "bidragsberoende". Lösningen på utanförskapet stavades sålunda arbetslinjen. Arbetslinjen ledsagades av budskapet att det från och med nu skulle "löna sig att arbeta". Man skulle kunna förledas att tro att alliansen propagerade för att anställda skulle få högre lön, men "löna sig" betydde så klart sänkt skatt på inkomst. Vad lön anbelangar har snarare olika delar av alliansen, främst Centerpartiet och Folkpartiet, argumenterat för sänkta ingångslöner i syfte att, som de säger, "sänka trösklarna".

Ett annat ord som röjer alliansens egentliga mål med arbetsmarknadspolitiken är den öppet eftersträlvade "lönespridningen", vilket i själva verket inte är någonting annat än ökad ojämlikhet i lönesättning. När utanförskap kom att betyda passivitet, ensamhet och håglöshet framstod motsatsen innanförskap, genom att egentligen aldrig nämnas, som ett område där gemenskap, lycka och ett aktivt liv råder. På så sätt kan lönespridning motiveras – du skall vara glad att du befinner dig i innanförskap, strunt samma vad du tjänar eller hur dina villkor ser ut.

Slutligen bör vi också vara klara över att "löna sig att arbeta"-argumentationen minst lika mycket gick ut på att det skulle straffa sig att inte arbeta. Följderna känner vi till: Fas 3; skärpta krav på "aktivering" för socialbidragstagare i

form av ständigt CV-skrivande; inkomstskillnader som gått från världens lägsta till en fjortondeplats i OECD-området; en explosion av tillfälliga anställningar som inte ger tillträde till fullt försäkringsskydd och politiska visioner där praktik och subventionerade anställningar framställs som mirakelkurer. Detta är resultatet av arbetslinjen. Och den som tror att det är ett misslyckande hoppas nog alldeles för mycket på alliansens vilja att skapa ett anständigt samhälle. Vad vi snarare har sett är en närmast perfekt iscensatt politik som under förevändning av att bryta "utanförskapet" snarare monterar ned de skyddsnät som liknade det egentliga innanförskapet. Även om det knappast heller var perfekt.

tobias.davidsson[at]socwork.gu.se

Tobias Davidsson

Tobias Davidsson är doktorand vid Institutionen för socialt arbete, Göteborgs universitet.